

Peagi valmivast tervishoiujäätmete juhendamaterjalist

Margit Rüütelmann
Eesti Jäätmeäitلةjate Liidu(EJKL)/EJKL Kompetentsikeskuse
tegevjuht

II keskkonnakonverents „TERVISHOID ja KESKKOND“
29.11.2018

Eesti Jäätmekäitlejate Liit (EJKL) – asutatud 1996

Liidu eesmärk on üleriigiliselt korraldada jäätmekäitluse alal tegutsevate ettevõtete ühistegevust ja esindada oma liikmete ühishuve. Samuti on liidu ja tema liikmete ülesanne igati aidata kaasa jäätmekäitluse arengule Eesti Vabariigis.

EJKL Kompetentsikeskus – asutatud 2013

EJKL Kompetentsikeskuse eesmärk on arendada jäätmete taaskasutamist, jäätmetest kvaliteetsete ja sertifitseeritud toodete valmistamist, jagada Eesti jäätmekäitlusettevõtete kogemusi jäätmete taaskasutamisel ning arendada erinevaid projekte (s.h. rahvusvahelisi).

DANCEE

Danish Cooperation for Environment in Eastern Europe
Ministry of Environment and Energy

Riiklik juhendmaterjal Tervishoiul tekkivate jäätmete käitlus

Valminud koostöös Keskkonnaministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumiga aastal 2001.

Juhendmaterjal on tänaseks vananenud, seaduseid on muudetud ning nõuded on teised.

Eesti tervishoiuasutustes tekkivate jäätmete käitluse juhendmaterjal, 2018

Juhendmaterjali EESMÄRK on seada üldised raamnõuded Eesti tervishoiuasutustes tekkivate jäätmete käitlemiseks.

Erinevates tervishoiuasutustes oma loodud eeskirjad.

- Riskijäätmete käitlemise juhend
- Meditsiiniliste jäätmete käitlemise juhend

Väljatöötatud juhendmaterjali eeskujuks võttes saab süsteeme ühtlustada ning tõhustada jäätmete käitlust.

Ühtne juhendmaterjal lihtsustab sortimist ning väldib segaduse tekkimist.

Juhendmaterjali ülesehitus

- Õigusaktid
- Jäätmetekitajad
- Jäätmeliikide määratlus
- Jäätmete käitlemine
- Käitlusprotseduuride põhimõtted

- Tabelid:
  - Erikäitlust vajavad tervishoiujäätmed (koostatud Maailma Terviseorganisatsiooni poolt soovitatud tervishoiujäätmete sortimise ja kogumise plaani alusel)
  - Taaskasutatavad jäätmed
  - Muud ohtlikud erikäitlust vajavad jäätmed
  - Muud liigiti kogutavad jäätmed

ÕIGUSAKTID

- Jäätmeseadus;
- Töötervishoiu ja tööohutuse seadus;
- Ravimiseadus;
- Kiirgusseadus, kemikaaliseadus, ADR, Baseli konventsioon;
- EL 2017/852 (elavhõbeda kasutamine tervishoiuasutustes),
EL 1357/2014 (jätmete omadused, mille alusel loetakse
jätmeid ohtlikeks jätmeteks)

JÄÄTMETEKITAJAD

JÄÄTMELIIKIDE MÄÄRATLUS

- Kõik juriidilised ja füüsilised isikud, kes osutavad tervishoiuteenust, peavad järgima ühiseid jäätmekäitlusnõudeid.
- Asutused peavad arvestust tekkivate jäätmete ja nende üleandmise üle.
- Tervishoiuasutustes tekib erinevaid jäätmeliike sarnaselt majapidamistele, lisaks tavajäätmetele tekivad ka ohtlikud jäätmed. Tervishoiuasutuste jäätmete (tervishoiujäätmed) alla kuuluvad kõik jäätmed, mis on tekkinud antud asutustes, uuringukeskustes ja laboratooriumites.

KÄITLUSPROTSEDUURIDE PÕHIMÕTTED

Kõik sortimis- ja käitlemisnõuded tervishoiuasutuses tulenevad jäätmeseadusest.

Jäätmete sortimisel tuleb lähtuda üldiselt põhimõtetest:

- Sorteerimine ja pakendamine jäätmetekkekohas;
- Minimaalne jäätmete ümberpakkimine;
- Minimaalne kokkupuude jäätmetega;
- Jäätmete kogumiseks asetatakse kotid spetsiaalsele kaane ja jalgpedaaliga varustatud raamile (statiivile), mille juures või kaanel on informatsioon sinna kuuluvate jäätmete kohta;
- Täidetud jäätmepakendite sulgemine ohutust ja hügieeni arvestades ning pakendite märgistamine informatsiooniga: tervishoiuteenuse osutaja nt. haigla, osakond, pakendamise kuupäev;

KÄITLUSPROTSEDUURIDE PÕHIMÕTTED

- Jäätmete hoidmine osakonnas selleks sobivas kohas;
- Pakendatud jäätmete regulaarne transportimine sobivas konteineris jäätmeoidla kogumisruumi;
- Jäätmeoidla ohtlike jäätmete kogumisruumi juurdepääsu piiramine ja piirkonna märkimine bioloogilise ohu tähisega:

- Pakendite nõuetekohane hoiustamine jäätmeoidla kogumisruumis ettenähtud konteinerites;
- Jäätmeoidla kogumisruumis tuleb hoida puhtust, väljudes käte desinfitseerimine;

KÄITLUSPROTSEDUURIDE PÕHIMÕTTED

- Üleandja peab veenduma, et jäätmekäitlejal on üleantavate jäätmete vedamiseks/ käitlemiseks vastav luba.

Ohtlike jäätmeid võib käidelda vaid selleks luba omav jäätmekäitleja. Väiksemad tervishoiuasutused, kus ohtlike jäätmeid tekib „Ohtlike veoste autoveo eeskirja“ järgi väikeses koguses võivad oma jäätmed ise viia käitleja kätte.

ERIKÄITLUST VAJAVAD JÄÄTMED, 1

- Tervad ja torkivad jäätmed
- Nakkusohtlikud jäätmed
- Patoloogia ja labori jäätmed
- Ravimijäägid
- Kemikaalide jäätmed
- Tsütostaatilised ravimid ja jäätmed
- Radioaktiivsed jäätmed (kemikaalid)
- Tervishoiu olmejäätmed, mida ei pea erinõuetekohaselt koguma

ERIKÄITLUST VAJAVAD JÄÄTMED, 2

Erikäitlust vajavad tervishoiujäätmed				
Jäätmeliigid	Tähis	Pakendamine tekkekohas	Jäätmete kirjeldus	Kogumiskoht ja tühjendamine
Patoloogilised jäätmed 18 01 02 v.a. 18 01 03*	 kollane jäätmekott	<ul style="list-style-type: none"> Jäätmed kogutakse ja pakendatakse tekkekohas Kollane läbipaistmatu paksuseinaline (lekkekindel) jäätmekott trükitud erimärgistusega. Jäätmekoti maksimaalne suurus 50l Pakend suletakse plastikklambriga jäätmekoti ¾ täitumisel või kandevõime maksimaalselt 15kg täitumisel Pakendile lisatakse sulgemise järel informatsioon: tervishoiuteenuse osutaja, osakond, pakendamise kpv. Topeltpakendamine 	<ul style="list-style-type: none"> Koed, organid, kehaosad, platsenta, mis on operatsioonil, lahangul jne. eemaldatud 	<ul style="list-style-type: none"> Hoiustamine sügavkülmikus ohtlike jäätmete kogumisruumis Hoiuruumi ligipääs piiratud. Jäätmete jaoks on ruumis konteinerid ja jäätmeid ei asetata põrandale.

Erikäitlust vajavad tervishoiujäätmed				
Jäätmeliigid	Tähis	Pakendamine tekkekohas	Jäätmete kirjeldus	Kogumiskoht ja tühjendamine
Tervishoiu olmejäätmed, mida ei pea erinõuetekohaselt koguma 18 01 04 18 02 03	Muuvärviline kott (välja arvatud kollane, punane, pruun)	<ul style="list-style-type: none"> Läbipaistmatu jäätmekott, mis suletakse sõlmimise teel või plastikklambriga Sulgemine lubatud kuni 15kg täitumisel 	<ul style="list-style-type: none"> Isikukaitsevahendid, mis ei ole küllastunud verega Mähkmed, sidemed Ühekordsed neerukausid Sidumis-, ja kattematerjal, mis ei ole vere või kehavedelikega küllastunud Puhtad voolikud ja kotid 	<ul style="list-style-type: none"> Jäätmed kogutakse ja pakendatakse tekkekohas Hoiustamine üldises jäätmeoidlas

TAASKASUTATAVAD JÄÄTMED, 1

- Paber ja papp/kartong
- Plastpakend
- Klaaspakend
- Segapakend

TAASKASUTATAVAD JÄÄTMED, 2

Taaskasutatavad jäätmed		
Jäätmeliigid	Pakendamine	Kogumiskoht ja üleandmine
Paber ja papp /kartong (v.a. dokumendid) 15 01 01	Kartongpakendid murtakse vajadusel kokku. Kogumine osakondade juures.	Hoiustamine jäätmeoidlas või eraldi vastavas (press)konteineris, antakse üle jäätmekäitlejale.
Delikaatseid isikuandmeid sisaldavad andmekandjad (CD, arvuti kõvakettad)	Konfidentsiaalsed andmed lukustatud kogumiskastis. Paberihundis purustamisel sama protseduur nagu paberi ja papi/kartongi kogumisel.	Antakse üle dokumentide hävitamiseks volitatud jäätmekäitlejale. Paberihundi kasutamise järel sama protseduur nagu paberi ja papi käitlemisel.

MUUD OHTLIKUD ERIKÄITLUST VAJAVAD JÄÄTMED, 1

- Kasutusest kõrvaldatud elektroonikaseadmete osad
- Akud ja patareid
- Elavhõbedajäätmed
- Luminestantslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed
- Õli sisaldavad jäätmed

MUUD OHTLIKUD ERIKÄITLUST VAJAVAD JÄÄTMED, 2

Muud ohtlikud erikäitlust vajavad jäätmed		
Jäätmeliigid	Pakendamine	Kogumiskoht ja üleandmine
Kasutusest kõrvaldatud elektroonikaseadmete osad 16 02 15* 16 02 16	Printerite tahma- või tindikassetid ja toonerid. Etiketiga riulile või kogumiskasti.	Antakse üle jäätmekäitluspetsialistile või kogutakse eraldi tootjale tagastamiseks ohtlike jäätmete hoidlas.
Akud ja patareid 16 06 01*	Etiketiga kogumiskast.	Ohtlike jäätmete hoidlas, kuni üleandmiseni ohtlike jäätmete <u>käitlejale</u> .
Elavhõbedajäätmed 06 04 04*	Tihedalt suletav purunemiskindel klaas- või plastanum. Erikujul elavhõbeda jäätmed kogutakse eraldi.	Ohtlike jäätmete hoidlas kuni üleandmiseni ohtlike jäätmete <u>käitlejale</u> .

MUUD LIIGITI KOGUTAVAD JÄÄTMED, 1

- Suurjätmed, mis konteinerisse ei mahu nt. mööbel
- Ehitus- ja lammutusjätmed
- Metallijätmed
- Kasutusest kõrvaldatud meditsiiniseadmed
- Elektroonikajätmed

MUUD LIIGITI KOGUTAVAD JÄÄTMED, 2

Muud liigiti kogutavad jäätmed		
Jäätmeliigid	Pakendamine	Kogumiskoht
Suurjäätmed, mis konteinerisse ei mahut. mööbel	Katkine, väljavahetamisele kuuluv inventar, mööbel, aknakatted jne. Kuni üleandmiseni sobivas kogumiskohas.	Jäätmeliigile kohane üleandmine <u>jäätmekäitlejale.</u>
Ehitus- ja lammutusjäätmed	Remonttööde, ehitamise, lammutamise käigus tekkinud jäätmed. Kuni üleandmiseni sobivas kogumiskohas.	Jäätmeliigile kohane üleandmine <u>jäätmekäitlejale.</u>
Metallijäätmed	Metall, enamasti ehitustegevusega tekkinud jääde. Hoiustamine kuni üleandmiseni sobivas kogumiskohas.	Jäätmeliigile kohane üleandmine <u>jäätmekäitlejale.</u>

NÄIDE HEAST KOGUMISE PRAKTIKAST

KONTAKT

Margit Rüütelmann

margit@recycling.ee

Marit Liivik - keskkonnaspetsialist

marit@recycling.ee

UUTE KOHTUMISTENI!

